

en voor de rechtspraak in de gedingen die uit het rechtsherstel voortvloeiden, waren veel meer rechters nodig dan men aanvankelijk had aangenomen. De voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel en de Afdeling Rechtspraak van de raad hadden in maart '66 uitspraak gedaan in meer dan 13 500 zaken. Daar waren vele effectenkwesties onder geweest – wij herinneren er aan dat de effectenregistratie er toe geleid heeft dat de geregistreerde ca. 20 miljoen effecten 154 000 z.g. kortsluitingsformulieren hebben opgeleverd. Elk formulier was een zaak waarin de Afdeling Effectenregistratie uitspraak moest doen en tegen die uitspraak konden de betrokkenen bij de Afdeling Rechtspraak in beroep gaan.

Door dit alles heeft het rechtsherstel veel meer tijd in beslag genomen dan voorzien was. Geen termijn werd gepubliceerd of hij moest worden verlengd en elke interne voorspelling over de vermoedelijke verdere duur van het werk werd gelogenstraft. Ziet men naar het rechtsherstel als geheel, dan is, behalve ten aanzien van de effecten, vermoedelijk het meeste werk verricht in de eerste vijf jaar maar die arbeid kreeg een lange uitloop: de Raad voor het Rechtsherstel kon pas twee-en-twintig en zijn Afdeling Effectenregistratie pas zes-en-twintig jaar na de bevrijding worden opgeheven.

Er zijn klachten geweest, vooral over het Nederlands Beheersinstituut. Ernstige klachten? Wij durven het niet beoordelen. Voorzover ons bekend, zijn grove malversaties uitgebleven.

Voorts menen wij dat allen die het rechtsherstel moesten bewerkstelligen, zich grote moeite hebben gegeven om in de talloze, vaak hoogst gecompliceerde zaken waarmee zij te maken kregen, verantwoorde beslissingen te nemen op grond van de wetsbesluiten E 100 en F 272 en de daaruit voortgevloeide omvangrijke jurisprudentie. Wij hebben in dit hoofdstuk van die jurisprudentie drie-en-dertig concrete voorbeelden gegeven – weinig voorbeelden dus, wij erkennen het, maar wij vertrouwen dat zij de lezer een denkbeeld hebben verschaft van de aard van de arbeid die moest worden verricht.

Voor die arbeid is in het Londense wetsbesluit E 100 een solide grondslag gelegd. Prof. Eggens was een hoogst bekwame jurist – trouwens, hetzelfde geldt voor minister van Angeren. E 100 toont aan dat zij, nauwkeurig volgend wat in bezet gebied geschiedde, de vele vormen van onrecht die er bedreven werden, scherp wisten te onderscheiden en dat zij er een goed inzicht in hadden, wat er allemaal juridisch en organisatorisch moest worden voorbereid om dat onrecht zo goed mogelijk ongedaan te maken. Wij durven spreken van creatief werk van hoog gehalte.